

Rovensko – barvy podzimu

Milý čtenáři!

Říkám si – při příležitosti státního svátku – co bych asi dělal, kdyby to tenkrát před 33 lety neruplo.

Asi bych nebyl zavřenej, při té má nekonfliktní povaze. Asi bych neemigroval. Snad bych odolal návnadám estébáků.

Možná bych pracoval někde jako fotograf nebo grafik. Možná bych tvořil nějakou sobotní přílohu nebo šéfoval nějakému nesmyslnému časopisu. Smolil bych rozhovory, články o kultuře. Psal o domečkách a fejetony a povídky.

A možná bych dělal v divadle nebo něco úplně jiného. Každopádně bych směřoval svoji kariéru k tomu, abych mohl vstávat do práce, až budu chtít. Asi bych pil a měl deprese. Bůhví, jak by to se mnou bylo, kdyby to tenkrát neruplo...

Ale vím s jistotou, jedno bych dělal docela určitě.

Sral bych na závěry XXIV. sjezdu KSČ. ☺

♦ Výzkum historie cihlářství a cihlen je v plenkách. Doba cihelná v Turnově

Doba cihelná v Turnově – Panské, obecní i soukromé cihelny v katastru města. Takto nazvaná výstava Muzea Českého ráje v Turnově představuje první výsledky prozatím dvouletého výzkumu regionálního cihlářství.

Bez cihlen by se toho v Turnově minimálně v posledních dvou stoletích mnoho nepostavilo, ale jejich historie u nás je mnohem starší. Cihlen bylo v Turnově a okolí mnoho a některé vznikaly přímo v místě stavby nových budov.

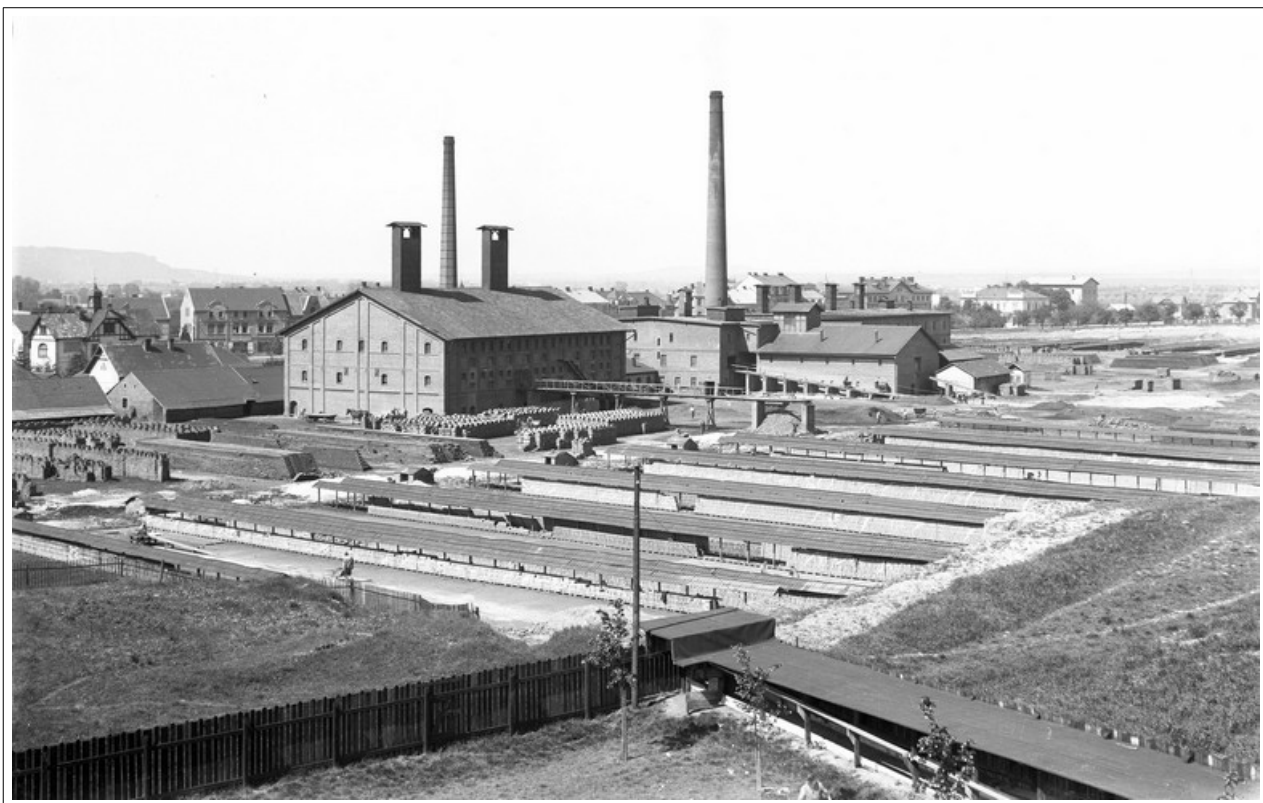
A vzhledem k tomu, že jedním ze spoluautorů výstavy, Pavel Jakubec ze Státního okresního archivu v Semilech, je také letitý sběratel cihel, je možné veřejnosti poprvé v historii Muzea Českého ráje představit výrobky zdejších cihlen a ukázat jejich značky, takzvané kolky, které jsou pro ně typické a mohou napovědět, kde byly konkrétní cihly vyrobeny.

„Výzkum dějin cihlen a cihlářského odvětví je stále v plenkách, přestože probíhá na několika úrovních, ať už na akademické půdě, nebo formou soukromých aktivit. Objevují se zdařilé studentské práce (například pro Jičínsko) nebo grantové projekty (Praha, Brno), jejichž výstupem jsou kvalitní publikace a katalogy. Moravští kolegové jsou v bádání o cihelnách a jejich výrobcích dále, ještě dále jsou Slováci. V Čechách se největší těžiště znalostí stále nalézá mezi jednotlivými sběrateli a badateli na regionálních úrovních. Tomu odpovídá i roztráštěné penzum znalostí, kdy jsou některé oblasti prozkoumané takřka do poslední cihly a jiné naopak netknuté. Celoplošná funkční platforma o dějinách cihlářství na našem území navzdory všem aktivitám ovšem stále schází,“ uvedl Pavel Jakubec na stránkách *Muzejního čtvrtletníku*.

A pokračuje: „Zatím nelze přesněji říci, kolik cihlen u nás existovalo. Odhady založené na excerpci firemních adresářů a regionálních statistik hovoří nejméně o osmi tisících podnicích.

Víme také, že ve dvacátých letech 20. století se každoročně v Čechách a na Moravě vyrobilo kolem jednoho bilionu cihlářských výrobků! Cihelny velmi často měnily majitele a nájemce, a tak není výjimkou, že i z jednoho místa známe několik druhů kolků, jimiž se cihly, střešní tašky, trativodky, půdové

Aehrenthalova cihelna u turnovského nádraží v době největšího rozmachu

dlaždice a další cihlářské výrobky označovaly. Cihlářských značek tak bude mnohonásobně více. Teglaria – sbírky cihel několika desítek českých a moravských nadšenců jsou toho důkazem. Identifikace kolků, tedy odkud pocházejí a co znamenají (významů může být několik), je jedním z nejdůležitějších úkolů každého sběratele. Vždyť cihlářské řemeslo u nás již takřka vymizelo!“

Ukázka kolkované cihly z produkce Karla Berana na Pyrámu. Reliéf monumentálního rozcestníku z roku 1813 byl pro mnoho přespolních sběratelů dlouho velkým oříškem.

Do stejných plenek je oděn i výzkum cihlářství v oblasti Turnovska, Semilska a Lomnicka. Probíhá lokalizace cihelen, shromažďování cihlářských výrobků s kolky nebo jinými značkami, případně méně tradičních tvarovek vypalovaných pro užší spektrum použití.

Pavel Jakubec (vlevo)

„Jenom v Turnově již víme o sedmi cihelnách fungujících v různých dobách, včetně největší z nich – *Excellenz Freiherr von Aehrenthal'sche Dampfziegelei Nudwowitz-Turnau*, známé rozsáhlým sortimentem cihlářských výrobků, včetně několika inovativních postupů (např. střešní tašky s glazurou). Po jednom z největších provozů v Čechách dnes nezbylo takřka nic – v tisících objektů samozřejmě jeho cihly a dobývka cihlářské hlíny, v níž stojí celé sídliště v nádražní čtvrti,“ pokračuje archivář a sběratel cihel Pavel Jakubec.

Další cihelny v okolí fungovaly u Pyrámu, v Přepeřích, v Karlovicích (resp. v Nové Vsi), ve Čtveríně, Pěncíně, v Paceřicích, Borčicích, na Vyskři, v Rovensku pod Troskami, Lestkově, Kobylech, Hodkovicích nad Mohelkou, Loukově, na Loukovci, v Březině, Malechovicích, ve Veselé, Libuni a mnoha dalších místech.

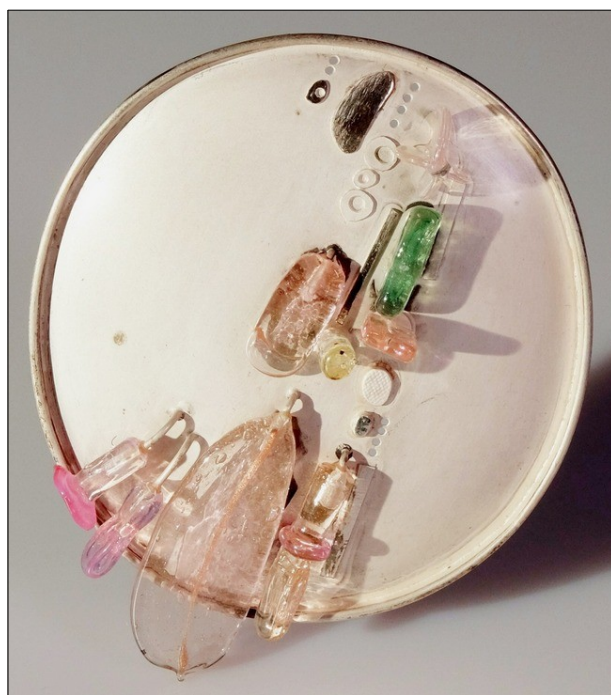
První výsledky prozatím dvouletého výzkumu v regionu představí výstava *Doba cihelná v Turnově – Panské, obecní i soukromé cihelny v katastru města*. Potrvá do 8. ledna 2023.

Zdroj: Pavel Jakubec, Muzejní čtvrtletník

♦ Exponát měsíce listopadu Muzea Českého ráje

Tentokrát se TOP exponátem, resp. exponáty stala dvojice broží výtvarníka a průkopníka skleněného šperku Jaroslava Kodejše (*1938), které do sbírky šperku MČR věnoval zakladatel tzv. fantazijních výbrusů a čelní osobnost v oblasti broušení drahých kamenů, německý výtvarník a šperkař Bernd Munsteiner. Díky tomu se turnovská kolekce Kodejšových prací, tvořená doposud dvěma brožemi ze symposií v letech 1992 a 1993, rozrostla o typické ukázky Kodejšovy tvorby, která je příznačná velmi citlivým a kreativním kombinováním skla a stříbra, resp. povýšením skla v podobě autorem mistrně vinutých perel různých tvarů i barev na komponent rovnocenný drahým kamenům i jiným vzácným materiálům. Jaroslav Kodejš patří svým rodištěm i celoživotním působištěm do regionu (ateliér v Radčicích u Železného Brodu), již od konce 60. let se však zároveň pohybuje mezi evropskou šperkařskou špičkou, kam se prosadil díky svému obrovskému nadání, pílě a odhodlání. Jsme poctěni, že muzejní kolekci obohatily tyto dvě brože, které se do sbírky dárce dostaly v roce 1980 prostřednictvím Kodejšovy účasti na jedné z prvních ateliérových výstav Munsteinerových v německém Stipshausenu, kde po čtyři dekády až do letošního dubna dlely ve velmi vybrané šperkařské společnosti. (MČR)

Jaroslav Kodejš, brože, 1980, stříbro, sklo, 78 x 63 x 15 mm, 80 x 68 x 13 mm

♦ Městu Turnov byla potvrzena dotace na novou budovu knihovny ve Skálově ulici. V příštím roce by mohla začít realizace stavby. V minulém týdnu město Turnov získalo oficiální potvrzení o přidělení dotace z Integrovaného regionálního operačního programu ve výši 68 milionů korun. To pokrývá značnou část nákladů spojených s výstavbou nové budovy knihovny. Předpokládané celkové náklady na akci činí 102,5 milionu korun. Projekt zahrnuje novostavbu knihovny, inženýrské sítě a sadové úpravy. Podle vyjádření vedení města je však v současné situaci nutné počítat s dalším

navýšením nákladů, a to až o 25 procent.

Město nyní vypíše výběrová řízení na zhotovitele projektové dokumentace pro provádění stavby a následně dodavatele stavby. Stavba samotná by mohla začít zhruba v polovině příštího roku s tím, že cílem je omezení provozu letního kina na co nejkratší možné období. Termín dokončení realizace se předběžně předpokládá v roce 2025. Město Turnov zároveň žádalo o další dotaci, která by měla pomoci se zařízením knihovny. Tato žádost prochází v současné době procesem kontroly. (Marcela Jandová)

♦ **Fond Reico ČS Long Lease**, který spravuje Reico investiční společnost České spořitelny, koupil centrum na výrobu plastových obalů společnosti VYVA PLAST v Turnově. Akvizice za zhruba 161 milionů korun je čtvrtou nemovitostí, kterou fond od zahájení obchodování podílových listů loni v květnu získal.

Centrum na výrobu plastových obalů společnosti VYVA PLAST na okraji Turnova se skládá ze dvou průmyslových hal a administrativní budovy, které jsou vzájemně propojené. Kromě původní průmyslové budovy byl celý komplex postupně vystavěn v letech 2013 až 2020. Podnik se 70 zaměstnanci dodává plně recyklovatelné obaly firmám, jako jsou Bosch, Škoda Auto, Foxconn, Velux nebo Panasonic. (Genus)

♦ Od června do září využilo služeb informačních center v Českém ráji téměř 161 tisíc turistů, což je zhruba o tisíc více než vloni.

Největšího počtu návštěvníků tradičně dosáhlo „íčko“ v Jičíně, dále potom Autocamp Sedmihorky a RTIC Turnov. (Genus)

Lázně Sedmihorské na Hrubé Skále u Turnova.

Nížepsaný podnikatel uvádí ve všeobecnou známost, že se **dne 13. června**
lázně Sedmihorské na Hrubé Skále
opět otevřely.

K tomu připomíná, že veškeré byty novým elegantním nábytkem jsou opatřeny a že nejen nemocní, nýbrž i cestující a výletníci vždy pohostinství zde naleznou. Výtečná kuchyně. Table d'hôte pro hosty lázeňské, dle lístku pro cizí. Snídaně na vidličku a večere dle lístku. Výtečné pilsenské, klášterské a hruboskalské pivo. Veškerá vína. Ceny sníženy.

Rídící lékař: **MUDr. Emanuel Engel**, bývalý asistent zemřelého někdejšího majitele lázní dra. A. Šlechtý ze Sedmihorských.

Massage a léčení elektrickou.

Výletníci a turisté upozorňují se zvláště na novou restauraci, kde pohodlné přístřeší a výtečné pohostění se jim dostane.

S úctou veškerou

J. ŠOUREK,
podnikatel.

♦ Turnovské kulturní tipy

TURN-OFF ROCK NIGHT

sobota 19. listopadu, 18:00, KC Střelnice

Nový ročník rockové noci v srdci Českého ráje **TURN-OFF ROCK NIGHT**

2022. Těšit se můžete na stálíci turnovské hudební scény kapely **AnarchiA**

a **Nothingham**, dále pak přespolní kapely **Piranha** a **Fénix** nebo **super rockotéku**.

Úterý 22. listopadu, 10:00, pobočka knihovny na vlakovém nádraží Turnov II.
Netradiční univerzita: Dějiny Turnova (V. Raný novověk až 19. století)
Historik turnovského muzea David Marek nám přiblíží Turnov v období od raného novověku až do 19. století v páté přednášce z cyklu oblíbené Netradiční univerzity.

Úterý 22. listopadu, o 18 hodin, Dům Na Sboře

Večer Na Sboře – Moje koronakronika

Uvedení nové knihy spisovatele, dramaturga a herce Petra Vydry. Pandemie sice není tématem všech příběhů, ale více či méně ovlivňovala autorovo psaní. Moje koronakronika nepopisuje život celé společnosti, ale všední příhody jednoho člověka, případně jeho rodiny. Knihu svými ilustracemi doplnil známý kreslíř Petr Urban. Hudební doprovod Ondřej Halama.

Čtvrtek 24. listopadu, 17:00, pobočka knihovny na vlakovém nádraží Turnov II.

Autorské čtení: Zpěv straky – Dana Beranová

Regionální autorka Dana Beranová pochází z nedalekého Jičína. Po dvacítce zjistila, že město pro ni není a odstěhovala se na vesnici, kde žije s manželem a všemožnou zvěří. Do Jičína jezdí za prací – působí jako radiologická asistentka. Debutovala fantasy románem Eva a Kniha poznání (2014). Její povídka „Nikdy neříkej nikdy“ vyšla v antologii Žena se lvem (2016). Kromě knih píše básně a písňové texty.

Čtvrtek 24. listopadu 17 hodin, sálek ICM, hlavní budova Městské knihovny

Cestovatelský čtvrtek: Mexiko: 14 dní po stopách Mayů

Prožijte 14 dní cestování po poloostrovu Yucatán a jižním Mexiku prostřednictvím přednášky s fotografiemi. Vydáme se po stopách mayské civilizace, památek a kuchyně.

turnovsko

♦ Minulé pondělí zemřel spoluautor (náměťář) kreslených vtipů Petr Herink. Tvořil ve dvojici se svým mladším bratrem Václavem, publikovali pod jménem V. a P. Herinkovi. Pánové se narodili v Děčíně, Petr v roce 1949, Václav v roce 1955. V roce 1962 se přestěhovali do Prahy. Petr Herink absolvoval střední školu – obor chemie a pracoval v Druchemě, kde se postupně vypracoval z místa technologa až do funkce ředitele.

Petr i Václav se vždycky prohlašovali za milovníky Českého ráje. Václav jednu dobu provozoval bufáček pod Hlavaticí. Nevím, jestli mají chalupu v Českém ráji společně, nebo každý svoji, Václav chalupaří tuším v Kacanovech.

♦ **PŘEPEŘE** – Téměř 31 tisíc čtverečných pozemků převedl letos Liberecký kraj bezúplatně na obce. Obce a města na nich vybudují chodníky a cyklostezky podél silnic. Kraj zároveň pracuje na majetkoprávním vypořádání pozemků včetně komunikací, které do budoucna vyřadí z krajské silniční sítě. „Během letošního roku převedl kraj pozemky v účetní hodnotě 2,6 milionu

korun na deset obcí a třináct měst v regionu,“ upřesnil náměstek hejtmana pro řízení rezortu ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky Zbyněk Miklík. „Kraj sice za tyto pozemky peníze nedostane, obce a města v kraji však mohou ušetřené finanční prostředky za nákup pozemků investovat do svého dalšího rozvoje, což je i prioritou Libereckého kraje.“

Největší plochu pozemků – 2.795 metrů čtverečných – aktuálně kraj převádí na obec Přepere. Podobně rozsáhlé pozemky daruje i statutárnímu městu Liberec. Kraji se rovněž podařilo s některými obcemi vyjednat převzetí komunikací, které už nespádají do krajské silniční sítě. Přípravuje darování komunikací statutárnímu městu Jablonec nad Nisou, obci Dlouhý Most, městu Dubá a obci Jindřichovice pod Smrkem. (Jan Mikulička)

semily

♦ Správa železnic může zahájit plánovanou rekonstrukci nástupišť v železniční stanici Semily. Ve veřejné soutěži vybrala zhotovitele prací, kterým bude společnost SWIETELSKY Rail CZ. Cena nabídnutá vítězem tendru činí 173,2 milionu korun bez daně. Dvojice modernizovaných nástupišť umožní cestujícím pohodlný nástup do vlaků, jejich výstavba je zároveň koordinována s budováním autobusového terminálu Semily.

V rámci stavby budou ve stanici vybudována dvě vnější, bezbariérově přístupná nástupiště s normovou výškou 550 mm nad koleji. Rekonstrukcí projde rovněž podchod pod kolejištěm. Cestujícím bude sloužit i nový orientační a informační systém.

Ve vazbě na nový autobusový terminál v přednádražním prostoru, který připravuje město Semily, bude součástí prací výstavba společného zastřešení nástupiště pro jeho železniční i autobusovou část. Kvůli vytvoření prostoru pro

terminál bude přemístěna kolej veřejného nákladiště a provedena částečná demolice skladiště v severní části kolejiště.

Po předání staveniště dojde v prosinci k zahájení samotných prací. Kompletně hotovo pak bude příští rok na podzim. Stavba je navržena k financování z evropského finančního *Nástroje pro oživení a odolnost* v rámci Národního plánu obnovy.

Správa železnic už v Semilech před zhruba třemi lety dokončila opravu výpravní budovy. Práce za přibližně 30 milionů korun zahrnovaly kromě celkové stavební obnovy objektu také odstranění nepůvodních přístaveb a úpravu navazujících ploch.

Semilské nádraží bylo vybudováno jako součást Jihoseveroněmecké spojovací dráhy (SNDVB), autorem univerzální podoby stanice je patrně architekt Franz Reisemann, který navrhoval většinu výpravních budov této dráhy. Práce zajišťovala stavební firma bratří Kleinů a Vojtěcha Lanny. 1. prosince 1858 byl se semilským nádražím uveden do provozu celý nový úsek trasy z Pardubic do stanice Turnov, odkud byla trať následujícího roku prodloužena do Liberce. Po zestátnění SNDVB v roce 1908 pak stanici obsluhovala společnost Císařsko-královské státní dráhy (kkStB), po roce 1918 pak správu přebraly Československé státní dráhy. (Zdroj: SŽ, foto Luděk Kovář, Wikipedie)

♦ Stavba mostu v semilské Jatecké ulici jde do finále

Po sedmi měsících od zahájení se práce na novém mostu v Jatecké ulici v Semilech blíží do finále. Stavbu provádí společnost M-Silnice Pardubice, náklady dosáhly 36,7 milionu korun.

V uplynulém týdnu úspěšně proběhly zatěžovací zkoušky i práce na asfaltovém povrchu mostu. V současnosti se dokončuje dláždění chodníku, břehové úpravy, obložení kamenem, montáž veřejného osvětlení a další související akce.

Následovat budou terénní úpravy, vodorovné a svislé dopravní značení a dokončení mostní prohlídky.

Nový dvouproutý most tak už brzy nahradí původní jednoproudý most, spojující část Řeky se semilským pravým břehem, který sloužil svému účelu od roku 1994.

Nový most tvoří železobetonová spřažená konstrukce, která pro překonání 45 metrového rozpětí musí být provedena s nadvýšením uprostřed. Zároveň bylo nutné podle požadavku správce vodního toku zajistit novou výškovou úroveň mostu nad hladinou stoleté vody, což znamenalo zvýšení nivelety mostu.

„Přestože počítáme s dokončením prací v půli listopadu, bude třeba na základě předaných dokladů následně zajistit administrativní práce spojené s uvedením do provozu (převzetí pozemků ostatními majiteli, stanoviska dotčených orgánů a vlastní rozhodnutí o užívání),“ vysvětlil Vladimír Bělonohý, vedoucí odboru rozvoje a správy majetku MěÚ Semily. „Ty jsou totiž podmínkou pro následné uvedení mostu do provozu.“

Nový most poslouží v první řadě jako plnohodnotná objízdná trasa po dobu opravy hlavního mostu přes Jizeru, která by měla proběhnout v roce 2023.

Nutnost opravy hlavního mostu, který je v majetku kraje, vyplynula na základě aktualizace stavu mostů, kterou provedla Krajská správa silnic Libereckého kraje v předchozích letech. Na zajištění objízdné trasy po dobu opravy hlavního mostu poskytl městu Semily Liberecký kraj dotaci ve výši 5 milionů korun.

„Generální oprava hlavního mostu přes Jizeru, plně financovaná Libereckým krajem, proběhne příští rok,“ potvrdila starostka Semil Lena Mlejnková. Díky tomu získají Semily dva plnohodnotné mosty s životností delší než padesát let. (Semilské noviny)

♦ **Přijďte se před adventem vánočně naladit do semilského muzea.**

Nakoupit budete moci bižuterii, vánoční ozdoby a dekorace, originální omalovánky, textilní tašky, maňásky, skleněné šperky a dekorace, vlněné zboží, knihy, perníčky, kremrole a další. Navštívit budete moci i výstavu Tradiční vánoční ozdoba, která bude tento den poprvé otevřena, a vytvořit si vlastní ozdobu z komponentů firmy Rautis.

MUZEUM
A POJIZERSKÁ GALERIE, p.o.
vás srdečně zve na

**vánoční
jarmark**

26. LISTOPADU 2022
OD 9 DO 16 HODIN

www.muzeumsemily.cz

♦ Semilské kulturní tipy:

SOCHAŘ A RESTAURÁTOR

JIRÍ NOVÁK A JEHO ŽIVOTNÍ DÍLO – kopie sv. Luitgardy z Karlova mostu

22. listopadu, 17:00, čítárna knihovny

Moderní umění a barokní sochy – to je vizitka, kterou po sobě zanechal sochař Jiří Novák (1922-2010). V Českém ráji obnovoval například sochu svatého Prokopa ve skalním výklenku pod Řetězovou věží mezi Sedmihorkami a Hrubou skálou nebo vyhotovil některé kopie soch na Valdštejně. Jak náročný byl transport originálu sochy sv. Luitgardy z Karlova mostu? Co obnáší restaurování soch? O odkazu Jiřího Nováka bude mluvit památkář a učitel Viktor Blažek.

26. listopadu, od 17:00,

Restaurace V pivovaru

KYSELO V SEMILECH

Spolek Cervus semilensis s podporou města Semily pořádá 11. ročník otevřeného mistrovství Semil v přípravě kváskového kysela. Pro soutěžící i diváky bude připraven kulturní program a již tradičně bude v rámci akce udělena Cena za kulturní počin roku. (Příjem soutěžních vzorků od 16:00.)

semilsko

♦ **VYSOKÉ n/J –**

♦ **VYSOKÉ n/J** –

Obchod ŠNEKO – Vysoké nad Jizerou
si Vás dovoluje pozvat na tradiční

ZELOBRANÍ
A ZAHÁJENÍ PRODEJE ADVENTNÍCH A VÁNOČNÍCH DEKORACÍ

konané v areálu ŠNEKO

V SOBOTU 19. 11. 22 od 9:00

NABÍZÍME:

VYSOKÉ ZELÍ	STÁNKY S DALŠÍM ZBOŽÍM,
CIBULI, BRAMBORY	OBČERSTVENÍM,
DALŠÍ MÍSTNÍ PLODINY	SVAŘENÝM VÍNEM
ADVENTNÍ VĚNCE	A HUDBOU Z FLAŠINETU
SVÍČNY, IMELI	VÁM BUDOU
	ZPŘÍJEMŇOVAT CELÝ DEN

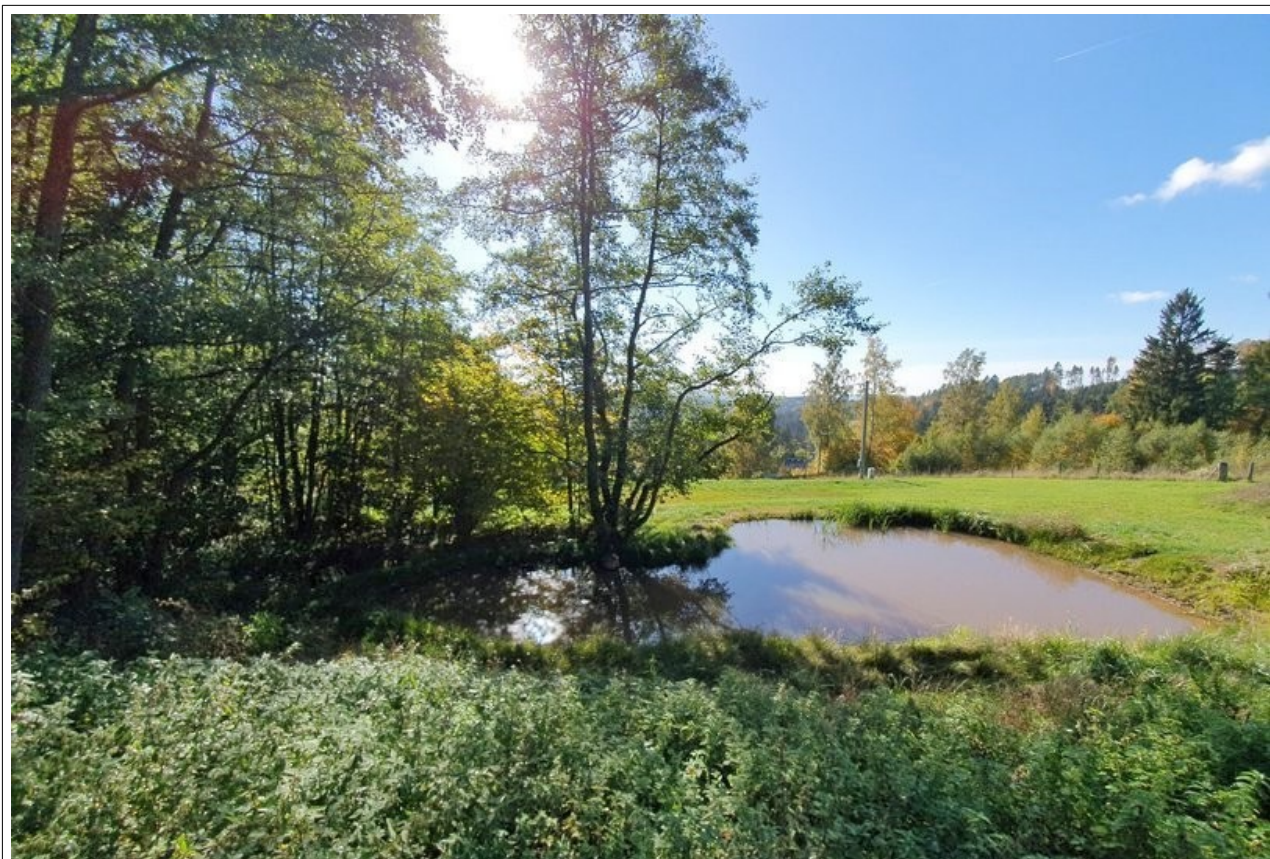
♦ **BENEŠOV u SEMIL** – V září byla dokončena revitalizace prostoru před hřbitovem. Byl zbudován nový chodník, schody ze silnice a chodník podél hřbitovní zdi. Dále byla obnovena výsadba stromořadí a doplněn mobiliář. Nyní schází ještě doladit pár neduhů, jako je zábradlí u schodů, solární lampy a nechat dorůst trávník. Na svých místech jsou umístěny lavičky z pokáceného lipového dřeva.

Dále byla vytvořena štěrková parkovací plocha, která zde chyběla.

Tu doufám budou hojně využívat návštěvníci hřbitova, případně sportovního areálu, a nebudou muset parkovat na silnici. (Benešovské noviny)

♦ **SVĚTLÁ, SLANÁ** – Ve Světlé, což je asi deset domků ve Slané, byla díky dotaci kraje vybudována soustava drobných tůní, která zachycuje dešťovou vodu ze střechy nedalekého domu. Cílem projektu je podpora zadržování vody v krajině a podpora biodiverzity. Zpráva kraje je strohá, ale fotky jsou pěkný!

♦ **JIŘÍ SOZANSKÝ – OBJEKTY**

Vernisáž **v pátek 18. listopadu** v 18 hodin v Galerii Morzin ve Vrchlabí.

Výstava potrvá do 18. prosince 2022.

Výstavu zahájí Dr. Ivan Neumann.

Jiří Sozanský (* 27. června 1946 v Praze) je český sochař, malíř, grafik. Patří mezi ty umělce, jejichž dílo bezprostředně rezonuje s dobou, v níž žijí. Vstoupil na českou uměleckou scénu v polovině 70. let, v době vrcholící normalizace a tvůrčí nesvobody.

Celou svou uměleckou tvorbou se angažoval proti všem formám násilí, zvláště a ideologického diktátu, pošlapávajícího lidská práva a důstojnost člověka.

Je znám jako nekonformní umělec a člověk vyhraněných názorů a postojů, vyjadřující se prostřednictvím rozsáhlých multimediálních projektů vázaných ke konkrétnímu místu. Svými aktivitami v neobvyklých místech a prostorách oživoval utlumenou výtvarnou scénu 70. let. Jeho akce promlouvaly ke svědomí „normalizující se“ společnosti i za cenu nemalého osobního rizika.

Patří mezi umělce, kteří pojmají odpovědně svoji roli v pojetí umění jako osobní výpovědi o světě kolem nás. To je nepochybně i důvodem pro to, že opakovaně a naléhavě nastoluje aktuální a nepříliš populární téma.

Divadelní adaptace knihy Karin Lednické

ŠIKMÝ KOSTEL

/Divadlo Petra Bezruče, Ostrava/

25.11. | pá | 19.00 | sk. DK

Kulturní dům Střelnice - velký sál

MICHAL PROKOP TRIO

22.11. | út | 19.00 | koncert

Kulturní dům Střelnice - velký sál

Hlavní cenu v prvním ročníku soutěže *Krkonošská cena za architekturu* získala stavba Aparthotelu Svatý Vavřinec v Peci pod Sněžkou. Další ocenění dostaly přestavba Rýchorského náměstí v Žacléři, stavba zvoničky na Vlašských boudách a soubor lávky a útulny zadaný Správou KRNAP.

Soutěž by měla podle organizátorů zvýšit zájem samospráv a veřejnosti o kvalitní architekturu v Krkonoších. „Je to přístup řekněme sousedský, který je v Rakousku, Německu nebo Švýcarsku základním kamenem péče o vystavěné prostředí,“ uvedl iniciátor ceny a předseda Českého centra pro architekturu Josef Smutný.

V prvním ročníku soutěže porota hodnotila 20 realizací, z nichž pro další kolo hodnocení vybrala devět. U vítězného Aparthotelu Svatý Vavřinec porota ocenila profesionální postup soukromého investora při výběru řešení formou soutěže, vlastní návrh a realizaci. „Vznikl soubor, který výrazně předefinoval předchozí urbanistický kontext centra Pece pod Sněžkou. Je architektonicky vysoce kvalitní a funkčně podporuje život v obci,“ uvedl předseda poroty Tomáš Veselý.

Komplex Aparthotelu Svatý Vavřinec vybudoval podnikatel Martin Kubík v roce 2018 nákladem čtvrt miliardy korun na místě bývalého nákupního střediska Sněžka. Tvoří jej čtyři několikapatrové, dřevem obložené obytné věže s asi 90 apartmány. Součástí komplexu jsou dvě patra podzemních garáží a komerční podlaží s obchody a službami.

Jednoduché, kvalitní a citlivé řešení úpravy historického Rýchorské náměstí v Žacléři by mělo být podle poroty příkladem i pro jiné obce. U Zvoničky na Vlašských boudách ve Velké Úpě porota ocenila citlivé zasazení do krajiny a také spolupráci investora s místními dodavateli. U lávek a útulen porota vyzdvihla spolupráci Správy KRNAP a Fakultou architektury Českého vysokého učení technického.

Lidé se budou moci s výsledky soutěže seznámit na výstavě, která bude postupně k vidění v Lánově, Vrchlabí, Malé Úpě a dalších místech v regionu Místní akční skupiny Krkonoše. (archiweb.cz)

vaším pohledem

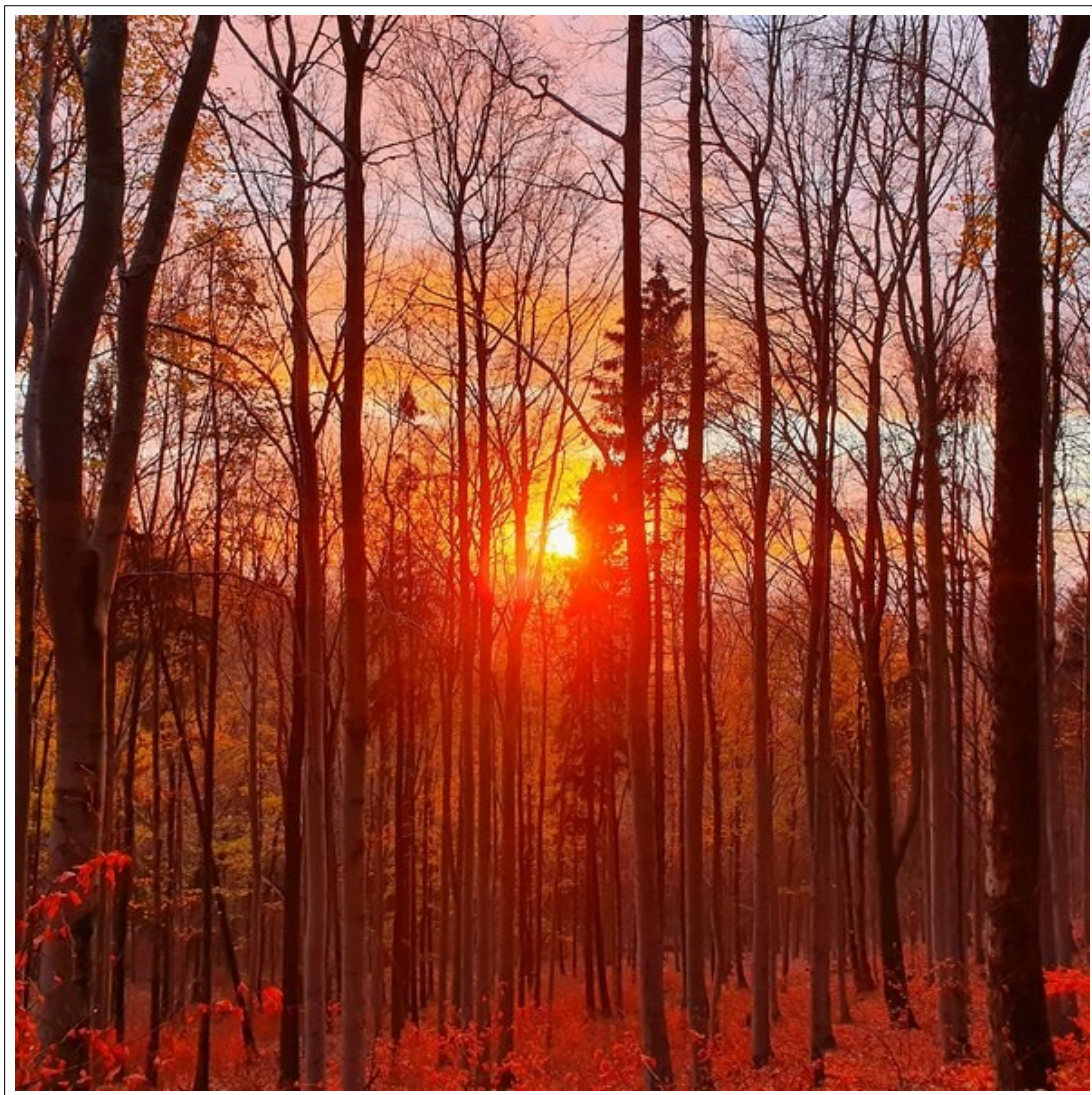
Nad Kozákovem; foto Ludmila Brádlarová

Nad Kozákovem, foto Martin Lukeš

Malá Skála (nové úvodní foto webu obce)

6. listopad, foto Jan Mikulička; níž Od Nebákova, foto Vlasta Salátek

♦ JIČÍN – Zapomenutý hrdina a opožděná pocta

Vyřízení a rozbití zbytkového Česka (Zerschlagung und Erledigung der Rest - Tschechei) po hanebné nacistické okupaci zbylého území české části Československa se událo – jak známo – 15. března 1939.

Také z Jičína brzy na to odešli četní mladí lidé (nejčastěji přes Polsko) do zahraničí, aby bojovali proti Hitlerovi. V protinacistických armádách prošli mnozí Čechoslováci paradesantním výcvikem. Na západní frontě v Anglii to bylo celkem 122 parašutistů a v SSSR bylo takto vyškoleny 95 mužů a jedna žena.

Miroslav Špot se narodil 2. července 1915 v Kublově do rodiny universitního profesora Adolfa Špota, který později učil i na Lepařově gymnáziu v Jičíně. Miroslav Špot vychodil v Jičíně základní školu a maturoval na zdejším gymnáziu v roce 1934. V Jičíně býval znám jako skaut a vynikající sportovec v několika druzích sportu.

V červenci 1939 přešel hranice do Polska a spolu s ostatními odjel na lodi Chrobry do Francie, kde vstoupil do cizinecké legie. Po porážce Francie a návratu z Tuniska byl

v Anglii zařazen do výcviku STS- 26 ve Skotsku a paradesantní kurz ukončil 17. července 1942. Byl zařazen do výsadkové skupiny Iridium. Tato čtyřčlenná skupina, jejímž velitelem byl právě npor. Miroslav Špot , měla 14. března 1943 plnit úkoly v Čechách a spolu s ní letící skupina Bronse pak na Moravě.

Speciálně upravené letadlo Halifax 12 z letky RAF č. 138 bloudilo v oblasti Sušice, kde nastala velmi zhoršená viditelnost a navigátor tak nemohl určit přesné místo shozu.

Tři Jičíňáci – Špot, Veselý
a Holeček

Bylo rozhodnuto vrátit se do Anglie, avšak nad Mnichovem byl letoun zasažen německou protivzdušnou obranou, sestřelen a všichni ze skupiny Iridium zahynuli právě 15. března 1943. Jeden muž ze skupiny Bronse se vypořádal v plamenech z hořících trosek, ale brzy na to zemřel. Ironií osudu zrovna ve výroční den okupace Československa jim bylo odepřeno bojovat proti nepříteli. Všichni byli pohřbeni na Perlachovském lesním hřbitově poblíž Mnichova, když předtím pomohl nacistům identifikovat ostatky zrádce Čurda.

Miroslav Špot byl povýšen in memoriam na štábního kapitána a vyznamenán Československým válečným křížem. V roce 1947 mu měla být odhalena na jičínském gymnasiu pamětní deska, ale vzhledem k politickému vývoji v Československu a událostem v roce 1948 bylo nežádoucí vzpomínat na vojáky, letce a parašutisty ze západní fronty. Odhalení pamětní desky tak bylo tehdy nemožné. Až po roce 2017 se začalo uvažovat o umístění pamětní desky právě na shora uvedeném gymnasiu a vše dospělo do zdárného konce. Na přiložené fotografii je spolu se svým kamarádem, nočním stíhačem Vlastimilem Veselým, který do války odešel také od svých rodičů z Jičína. Z války se vrátil, stejně jako jeho bratr Erazim, navigátor bombardérů RAF. O osudech obou příště.

/ Jaroslav Veselý

♦ NOVÁ PAKA – NAMÁTKOU Z MUZEJNÍCH SBÍREK

Vnitřek větrného mlýna ve Velké Borovnici od Anny Mackové

Z bohaté sbírky grafik, do které se novopackému muzeu podařilo systematicky shromáždit stovky prací významných výtvarníků spojených s regionem – od Cyrila Boudy po Karla Štiku – a kterou se může právem pyšnit, vybíráme pro *Achát* dílo trochu netypické, zato aktuální: grafička Anna Macková v něm v roce 1948 zachytila interiér větrného mlýna v Borovnici.

Jedná se o malbu tuší (v některých partiích doplněnou kresbou perkem) na hrubším dřevnatém papíru o rozměrech 50x66 cm. V levém rohu dole najdeme nejen autorčin podpis a vročení, ale i rukopisné upřesnění - *Vnitřek větrného mlýna ve Velké Borovnici*.

Vidíme na něm mlýnské složení včetně kola a hřídele. Společně s dalšími obrázky z regionu (krom rodných Studeňan zachytila ve svých kresbách a grafikách například Radim, Jičín, Kumburk, Stav nebo Úlibice) byl tento obraz vystaven v roce 1950 v jičínském zámku na výstavě *Za lidovou architekturu a kostely na Jičínsku*. Jak se dostal do Nové Paky, zatím není známo.

Po výtvarné stránce a v kontextu díla Anny Mackové je obraz spíš průměrný, jako historický dokument ale přináší řadu témat k zamyšlení, třeba o autorčině vymezení rodného kraje.

Větrný mlýn v Borovnici mohl být technickou památkou už v první půlce 20. století. Z celkem pěti borovnických větráků zůstal totiž jediný a zároveň byl také posledním větrným mlýnem německého typu v Čechách. Postavil ho a prvním mlynářem byl Augustin Čerovský v roce 1846. Přesně o sto let později s odsunem Němců odchází poslední mlynář Augustin Hackel.

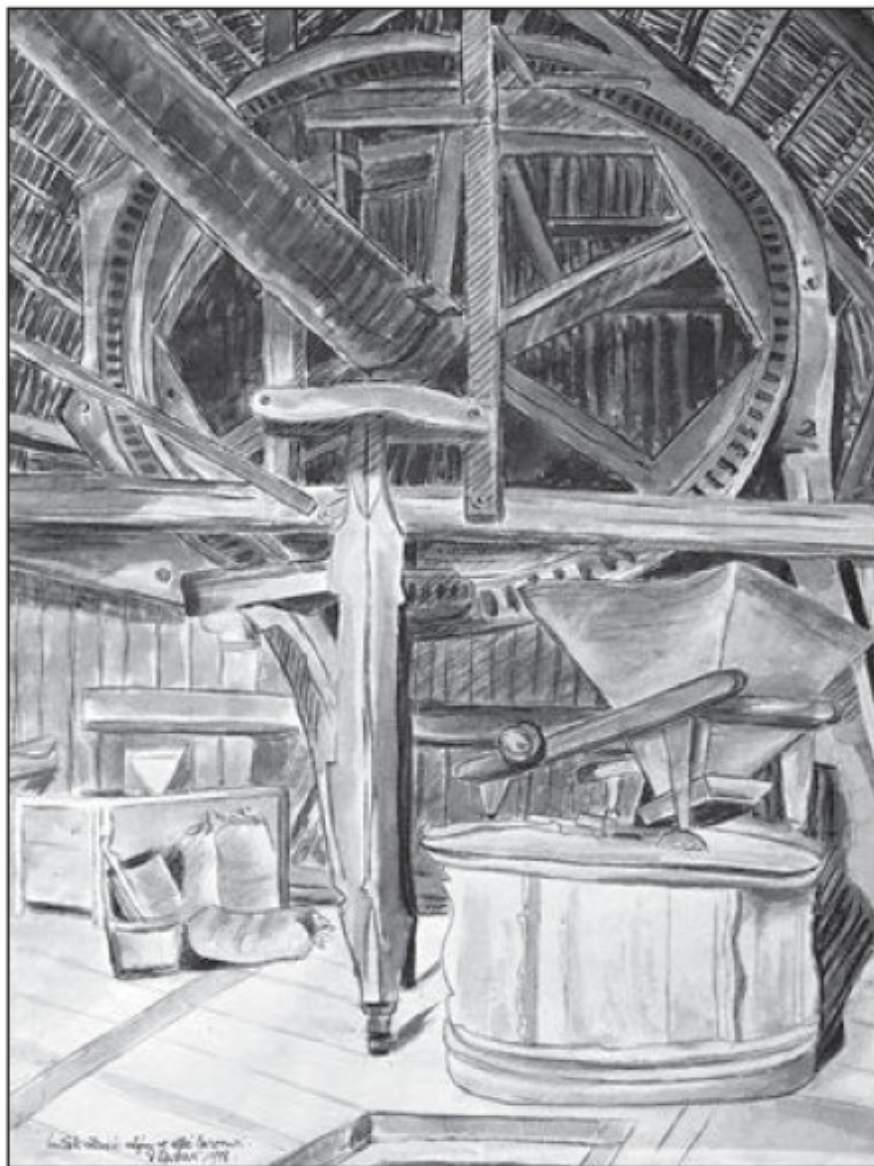
Opuštěný mlýn postupně chátrá, ale ozvuky nedávného čilého ruchu v něm pře-

trvávají... Právě v této podobě mlýn upoutal tvůrčí zájem Anny Mackové. Nostalgie zanikajícího světa. Možná, až jednou někdo konečně o Mackové napíše knihu, najde se místo i pro toto téma. Není totiž ojedinělé. Podobně jako borovnický větrný mlýn zachytila Macková i interiéry dalších zanikajících památek, třeba prášilské papírny na Šumavě. Navíc malba, kterou vlastní novopacké muzeum, není s motivem borovnického větráku jediná. Anna Macková ho zobrazila ještě několikrát: její dřevoryt z roku 1948 s názvem *Mlýnek v podhůří* se dá občas najít coby volný grafický list v nabídce aukčních síní, zároveň byl v témže roce vydán i jako pohlednice s upřesněním na zadní straně:

Poslední větrný mlýn v Podhůří (Borovnice). O rok později Macková využila aktualizovaný motiv větráku pro barevný dřevoryt na svou novoročenku s textem: 1949. DOBRÝ VÍTR. A. MACKOVÁ.

I přes snahu kurátorů muzejí a galerií (výstavu jí v roce 1995 uspořádalo i novopacké muzeum) a ojedinělých badatelů, zůstává bohužel Anna Macková jako výtvarnice i jako osobnost ve stínu svého životního druhu Josefa Váchala. Vydání samostatné monografie by bylo víc než žádoucí. Zvláště když se v Památníku národního písemnictví zachovaly autorčiny deníky i korespondence. První vlašťovkou je snad v tomto směru diplomová práce Věry Pastuchové z roku 2018 *Anna Macková – umělkyně, partnerka, rebelka*.

/ Věra Kociánová, Městské muzeum Nová Paka, *Achát*

V roce 2020 se v Borovnici podařilo postavit přesnou repliku někdejšího Hackelova mlýna

Anna Macková (*13. 4. 1887 ve Studeňanech – 4. 5. 1969 v Nové Pace)

Grafička a malířka Anna Macková studovala malířství na soukromých školách v Praze, v letech 1909–1911 malbu u Karla Reisnera, následně grafiku u Františka Horkého. Jejím celoživotním učitelem a zároveň partnerem byl grafik Josef Váchal, s nímž se v roce 1937 vrátila do rodného statku ve Studeňanech, kde společně dožili.

Anna Macková byla nejen neúnavnou tvůrkyní, ale také aktivní členkou a vystavovatelkou Kruhu výtvarných umělkyň, Syndikátu výtvarných umělců, Spolku sběratelů a přátel ex libris a Svazu českých bibliofilů.

Její dílo obsahuje především dřevoryty a dřevořezy, často sdružené do grafických cyklů a knih. Jejimi srdečnými tématy jsou příroda, obrázky z cest a z regionu. Samostatnou kapitolu tvoří její exlibris.

tanvaldsko

♦ Zámek Návarov u Zlaté Olešnice

Zámek Návarov, který se nachází ve vsi Návarov, části obce Zlatá Olešnice, získal svůj název od nedalekého hradu Návarov a je chráněn jako kulturní památka České republiky. Zámek Návarov nechala v letech 1664–66 v barokním stylu postavit Marie Angela Nounkelová. Na výstavbu zámku bylo použito zdivo z hradu Návarov, který byl v roce 1644 na příkaz pražského místodržícího pobořen. Původní barokní panské sídlo se skládalo z mnoha objektů, obklopujících hospodářské nádvoří, které byly doplněny romantickým parkem s altánem a zelinářskou zahradou.

Zámek byl od svého vzniku několikrát rekonstruován. První rekonstrukce proběhla v roce 1895. Rekonstrukce byla nutná, protože byl zámek v roce 1775 poškozen při selské rebelii a roce 1827 vyhořel. Další rekonstrukce proběhly v roce 1925 a koncem 20. století. Po sérii požárů a přestaveb v průběhu existence zámeckého areálu ztratily budovy zámku s výjimkou altánu i poslední zbytky barokních fasád a řada objektů v areálu časem podlehla destrukci. Když areál zámku získali do vlastnictví manželé Turkovi, byl v havarijním stavu. Ti se rozhodli celý areál zrekonstruovat a vrátit ho do jeho barokní podoby. Po rekonstrukci, která trvala od roku 2013 do roku 2017, zámecké nádvoří opět získalo pravidelnou barokní kompozici, již vládne zámek s odpovídající nově vytvořenou fasádou. Při obnově budovy zámku byla obnovena i zámecká kaple, které byla restaurátorským zásahem navrácena podoba z období vrcholného baroka. Romantický park s dominující budovou altánu tvoří intimní zónu za zámeckou zdí. Hospodářská louka a obnovený sad se zelinářskou zahradou opět slouží k drobnému zemědělství. V rámci obnovy byly čtyři budovy zcela zrekonstruovány, dvě rekonstruovány a podstatně dostavěny, a tři objekty byly vystavěny nově. Celek opět funguje jako hospodářské a reprezentativní těžiště lokality a je významným dokladem drobného barokního panského sídla ze 17. století. Manželé Turkovi byli za výše uvedenou rekonstrukci areálu oceněni Památkou roku 2017 Libereckého kraje. (Desenské noviny)

jablonecko

♦ **JABLONEC n/N – Petra Janů a Amsterdam**
50 LET NA SCÉNĚ
19. listopadu, 19 hodin, městské divadlo

liberecko

♦ **ČESKÝ DUB –**

Českodubskou historiografii obohatila zajímavá kniha, týkající se dějin našeho regionu: Jana Jůzlová a Miloš Kadlec: Rohanové - raději zemřít, nežli se poddat.

Kniha se věnuje spleťtým dějinám významného šlechtického rodu Rohanů, jehož cesta vedla z francouzské Bretaně až do severočeského Sychrova. S Rohany je neodmyslitelně spjata také část historie Českého Dubu, který v 19. století patřil pod panství knížete Rohana. Více o knize se dočtete v recenzi Stanislava Vaňka, zveřejněné mj. na stránkách Podještědského muzea (www.muzeumceskydub.cz, sekce K našim tématům ... v levém menu). Kniha bude samozřejmě k dispozici i čtenářům v Městské knihovně Český Dub.

♦ Výstava v galerii vzpomíná na výtvarníka Jaroslava Krále

Nová výstava s názvem *Jaroslav Král – Život s kresbou* je k vidění v Grafickém kabinetu Oblastní galerie Liberec. U příležitosti osmdesáti let od umělcovy smrti v koncentračním táboře představuje jeho neznámé práce převážně ze soukromých sbírek. Kresba má v tvorbě Jaroslava Krále stejnou důležitost jako olejomalba, v níž spočívá obecně uznávané těžiště jeho tvorby.

Jaroslav Král (1883 – 1942), výrazná osobnost brněnské výtvarné scény 1. poloviny 20. století, proslul svými karikaturami slavných osobností z uměleckého světa, svou pozornost a tvůrčí úsilí ale věnoval figurální a portrétní tvorbě. Typickým rysem jeho portrétů a figurálních kompozic je určitá umělecká syntéza lyrického a imaginativního kubismu s neoklasicistním pojetím, naopak jeho zátiší jsou již výhradně kubistická.

Král se narodil 5. prosince 1883 v Malešově u Kutné Hory ve velké rodině se čtyřmi sourozenci, s nimiž ho celoživotně pojilo nezvykle silné pouto. Tragická smrt umělcova otce rodinu ještě více stmelila, a v dospělosti dokonce nechal Jaroslavovi jeho bratr Josef v Brně postavit vilu s ateliérem, aby mohl nerušeně pracovat. V Brně prožil Král nejvýznamnější část svého tvůrčího života a aktivně se podílel na kulturním dění moravské metropole.

Avšak v mnoha směrech neměl Jaroslav Král v životě štěstí. Vícekrát pocítil křivdy v zaměstnání, kdy mu nebylo umožněno vykonávat profesi učitele kreslení, a přestože byl mnohými umělci své doby ceněn, jeho volná tvorba se nesetkala s tak příznivou odezvou, jakou by si zasloužila. Možná i plachá a idealistická povaha měla vliv na to, že se nikdy neoženil a zůstal bezdětný. Stejně jako jeho bratři se i on politicky angažoval a za své levicové postoje byl v roce 1941 zatčen. Přes vytrvalé snahy jeho rodiny o záchranu byl deportován do Osvětimi a dne 22. března 1942 usmrčen v plynové komoře.

„Připomínat veřejnosti umělce, kteří padli za oběť diktátorských režimů, považuji zejména v dnešní době za velmi zásadní a nesmírně společensky přínosné. Proto mě velmi těší, že Oblastní galerie Liberec svou výstavou právě na takového neprávem opomíjeného umělce upozorňuje,“ uvedla Květa Vinklátová, náměstkyně libereckého hejtmána.

„Výstava kreseb Jaroslava Krále je pro mě osobně důležitá nejen kvůli nesporné kvalitě jeho děl, ale i pro ušlechtilý charakter a celoživotní pokoru, která ho neopustila ani ve vězení,“ vysvětluje kurátorka výstavy Michaela Kubišová.

Spoluvězeň Jaroslava Krále Miloš Sum velmi výstižně popsal Královu osobnost v dopise: „Nezapomenu nikdy na chvíle prožité s Jaroslavem Králem, nezapomenu na něj ani jako na malíře, ale hlavně jako na člověka. Byl vyrovnaný, mírný, až příliš skromný a nanejvýš dobrého srdce.“

Výstava v Oblastní galerii Liberec navazuje na výstavu z Malé pevnosti v Terezíně, která se uskutečnila tento rok v létě pod kurátorským vedením Jana Štíbra. Expozice potrvá do 26. února příštího roku. (OGL + Jan Mikulička)

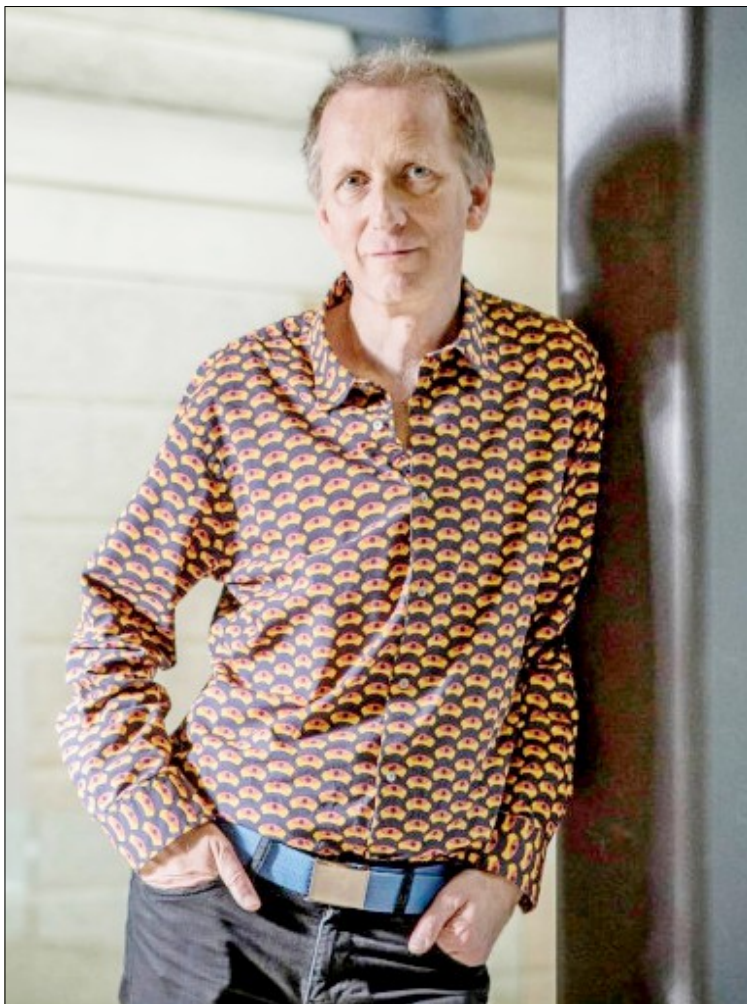

♦ Liberecký kraj vypsál po rezignaci Pavla Hlubučka výběrové řízení na post ředitele Oblastní galerie Liberec. Do něj se přihlásilo šest uchazečů. Krajští radní odsouhlasili jmenování nového šéfa, kterým se stal Filip Suchomel, jenž se oficiálně ujme své funkce 1. března 2023. Do té doby povede libereckou galerii Vladislav Mareš.

„Bývalý ředitel Pavel Hlubuček odešel ze dne na den. Jeho dočasným zástupcem je pan Vladislav Mareš. Do prvního kola výběrového řízení na post nového ředitele liberecké galerie se přihlásilo šest uchazečů. Na ústní pohovor jsme pak pozvali tři z nich. Jako nejlepší kandidát se nám jevil pan Filip Suchomel, který

nás jednoznačně přesvědčil o své kompetentnosti svým projevem, profesionálním přístupem a vizí organizace otevřené zahraniční spolupráci. Velký akcent kladl Filip Suchomel na spolupráci s dalšími organizacemi ve městě, a to nejen organizacemi kraje, ale také s univerzitou. Velký důraz kladl také na práci s veřejností, zejména dětmi a mladými lidmi. Vítám ho v nové funkci a přeji mu mnoho štěstí,“ uvedla Květa Vinklátová, krajská radní pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch.

Filip Suchomel je historik umění a japanolog narozený v Praze, vystudoval obory orientalistika-japanologie a dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracoval mimo jiné jako vedoucí asijského oddělení Náprstkova muzea v Praze a byl ředitelem Sbírky asijského umění Národní galerie. Ve své odborné práci se zaměřuje na výzkum japonského a čínského umění se speciálním zřetelem na otázky kulturní výměny mezi Západem a Východem. Dlouhodobě se věnuje výzkumu sbírek japonského a čínského umění z národních i regionálních muzeí a rovněž z hradních a zámeckých sbírek, a to nejen v České republice, ale i v zahraničí. „Komise pochopitelně zvažovala i zaměření budoucího pana ředitele, které je jasné orientované na východní a japonské umění. To není oblast, které se naše galerie věnuje, nicméně po diskuzi, kterou jsme na toto téma vedli i s panem Suchomelem, jsme došli k závěru, že je to jen jeden z aspektů. Za velmi důležitou považujeme jeho velkou zahraniční zkušenost, přesah, který je schopen do naší instituce přinést a posunout ji dál,“ doplnila Květa Vinklátová. (Filip Trdla)

♦ Severočeské muzeum v Liberci restauruje rokokový lustr

Na restaurování rokokového kovaného lustru ze sbírek libereckého Severočeského muzea pracuje restaurátor Viktor Palíšek z Liberce. Děje se tak v rámci projektu Záchrana pokladů z depozitářů Severočeského muzea. Svítidlo patří do podsbírky Obecné kovy.

Projekt Záchrana pokladů z depozitářů Severočeského muzea je financován

z evropských zdrojů. Muzeu umožňuje v nebývalém množství restaurovat sbírkové předměty z různých sbírek.

Poškozený rokokový lustr našli zaměstnanci muzea na konci sedmdesátých let v podkroví muzejní budovy společně s řadou jiných předmětů. Začátkem osmdesátých let se plánovalo jeho restaurování, nakonec však na ně nedošlo. Nyní se podařilo uvést lustr do víceméně původního stavu, aby mohl reprezentovat historii uměleckořemeslného zpracovávání kovů ve střední Evropě.

Byl vyroben pravděpodobně v Míšni mezi lety 1750 až 1800. Tělo lustru tvoří ocelové kulatiny, které vytvářejí dojem tenkých rostlých větví. Některé větve jsou pokryty ocelovým plechem tvořícím iluzi kůry větví. Na větvích jsou umístěny tenké plechové lístky a porcelánové květy. Ve spodní části se nachází šest ramen osazených mosaznými úchyty ve tvaru akantových květů pro umístění svící. Větve a lístky jsou polychromovány zelenou barvou.

Na základě důkladného restaurátorského průzkumu a s přihlédnutím k požadavkům vlastníka byl navržen restaurátorský postup, jehož cílem je především odstranění korozních produktů, částečné navrácení původního vzhledu, oprava mechanických poškození a celková konzervace. Požadavkem vlastníka bylo uvedení předmětu do takového stavu, aby mohl sloužit muzejním účelům, byly zpomaleny degradační procesy materiálu a aby nedocházelo k jeho samovolnému poškození.

Očištění všech nečistot bylo účinné a šetrné. Deformované části se mechanicky napravovaly za studena. Poškozená místa pájených spojů je možné znovu pájet, což koresponduje s původní technologií, ale vzhledem k dochované barevné vrstvě, která by se vlivem pájení poškodila, se přistoupilo k lepení epoxidovou

pryskyřicí na separační vrstvu.
Chybějící části se doplnily dle částí dochovaných.
Kalíšky na svícny nakonec nebyly doplňovány, neboť z fotografie nelze s určitostí stanovit použitý materiál, jeho sílu ani technologii výroby.
Pro odstranění korozních produktů oceli byl zvolen mechanický postup pomocí ocelových kartáčů, ocelové vaty a tužky se skelným vláknem, neboť chemický postup by mohl narušit dochovanou barevnou vrstvu.
Chybějící a silně poškozené květy se doplnily pomocí polymerové hmoty s pigmenty a následným patinováním a nalako-valy se dvousložkovým lakem s UV složkou. Jednotlivé květy se na konce drátů utemovaly podle původních spojů pomocí bavlněného vlákna.
(Jan Mikulička)

liberecký kraj

♦ Správa železnic zveřejnila nové jízdní řády, které vejdou v platnost 11. prosince 2022.

Zkontrolovat si svůj spoj můžete na webu <https://bit.ly/3WIO3QU>

♦ Za ocenění v soutěži Vesnice roku rozdělí kraj obcím milion korun

Celkem milion korun rozdělí Liberecký kraj ze svého rozpočtu obcím, které si vydobily ocenění v tradiční soutěži Vesnice roku. Ty díky těmto příspěvkům uskuteční projekty, které zlepší životy jejich obyvatel. O poskytnutí příspěvku rozhodli krajští radní, jejich záměr musí ještě schválit zastupitelstvo.

Peníze obdrží Bílý Kostel nad Nisou, Stráž pod Ralskem, Heřmanice a Poniklá, která v letošním krajském kole tohoto celostátního klání zvítězila a získala Zlatou stuhu. „Je zatím poslední nositelkou tohoto ocenění v kraji,“ potvrdil Jiří Ulvr, krajský radní. „Soutěž je mezi obyvateli obcí v Libereckém kraji velmi oblíbená a hlásí se jich pravidelně mnoho. V minulých letech se v kraji staly nositelkami tohoto titulu obce Svojkov, Prysk, Kruh nebo Tatobity.“

Bílý Kostel nad Nisou získá v rámci Ocenění za rozvoj venkova částku 200 tisíc korun, stejně tak Stráž pod Ralskem, jež získala ocenění Skokan roku. Sto tisíc korun poputuje do Heřmanic, které si vydobily titul Zvláštní ocenění komise v soutěži Vesnice roku 2022. Obec Poniklá se může díky vítězství v krajském kole soutěže Vesnice roku těšit na půl milionu korun.

Díky krajským příspěvkům vybudují v Bílém Kostele nad Nisou pumptrackové závodiště, ve Stráži pod Ralskem postaví nové dětské hřiště v ulici Fibichova. Heřmanice plánují novou přístupovou cestu k hrobovým místům na hřbitově a Poniklá využije peníze na dovybavení prostoru před multimediálním sálem v přístavbě základní školy. (Filip Trdla)

♦ **Náměstek hejtmána pro resort školství, mládeže, tělovýchovy, sportu a zaměstnanosti Dan Ramzer na konci listopadu rezignuje. Náměstek Ramzer dal přednost funkci starosty Frýdlantu, do které byl zvolen. Nahradí ho Jiří Čeřovský (ODS).**

♦ **S bezmála pěti miliardami korun příjmů a výdajů může počítat Liberecký kraj ve svém rozpočtu na rok 2023. Je to o miliardu více než vloni. V návrhu rozpočtu, který na svém jednání schválili krajsí radní, počítá kraj zejména s výdaji na dopravní obslužnost, financováním krajských organizací a s investicemi. Návrh rozpočtu na rok 2023 musí ještě schválit krajské zastupitelstvo, a to na svém listopadovém jednání.**

„Naším cílem je vyrovnaně a rozumně hospodařit. Aktuálně je inkaso sdílených daní za měsíce leden až říjen roku 2022 o 513 milionů korun vyšší, než jsme očekávali. Prioritou je zajistit provozní financování veřejných služeb, za které je kraj odpovědný, včetně předpokládaného pokrytí zvýšených nákladů. Jsem rád, že se nám dlouhodobě daří snižovat zadluženost kraje a odpovědně hospodařit. V rozpočtu pro rok 2023 počítáme s významnými investicemi, jakými jsou například výstavba Centra urgentní medicíny při Krajské nemocnici Liberec anebo kultivace dolního centra Liberce či projekty v oblasti školství a sociálních věcí,“ uvedl Zbyněk Miklík, náměstek hejtmána pro resort ekonomiky, majetku, investic, veřejných zakázek a informatiky.

Díky dobrému hospodaření může kraj na příští rok významně posílit zejména financování provozu příspěvkových organizací v souvislosti s očekávaným navýšením cen energií, a to včetně 130 milionů korun rezervy související například s navyšováním platů. Celkový objem prostředků pro příspěvkové organizace činí 1.835.690.000 korun. Pro rok 2023 byl rovněž navýšen objem prostředků na zajištění dopravní obslužnosti, a to o 361,7 milionu korun na více než miliardu.

V Dotačního fondu Libereckého kraje je na příští rok k dispozici přes 111 milionů korun. Celková bilance výdajů kraje pro rok 2023 je na úrovni 4.932.507.200 korun a koresponduje se zastupitelstvem schváleným střednědobým výhledem rozpočtu na období let 2023–2026. (Filip Trdla)

♦ **Na slavnostním galavečeru České ceny za architekturu byly v úterý 8. listopadu vyhlášeny výsledky 7. ročníku této soutěžní přehlídky realizovaných staveb organizované Českou komorou architektů. Hlavní cenu získali Jiří a Barbora Weinzettlovi z Atelieru 111 architekti za návrh rodinného domu na Kozině v Trhových Svinech. Celkově se o Českou cenu za architekturu v 7. ročníku ucházelo 201 realizací dokončených v posledních pěti letech.**

Finalisty České ceny za architekturu 2022 byly i dvě stavby z Libereckého kraje – Hlídka na Stráži (Mjölke architekti) a Knihovna IGI Vratislavice (atakarchitekti). Dalšími dvěma finalisty byla rekonstrukce Paláce Elektrických podniků v Praze (TaK Architects) a Pavilon Z v Českých Budějovicích (A8000).

bejvávalo

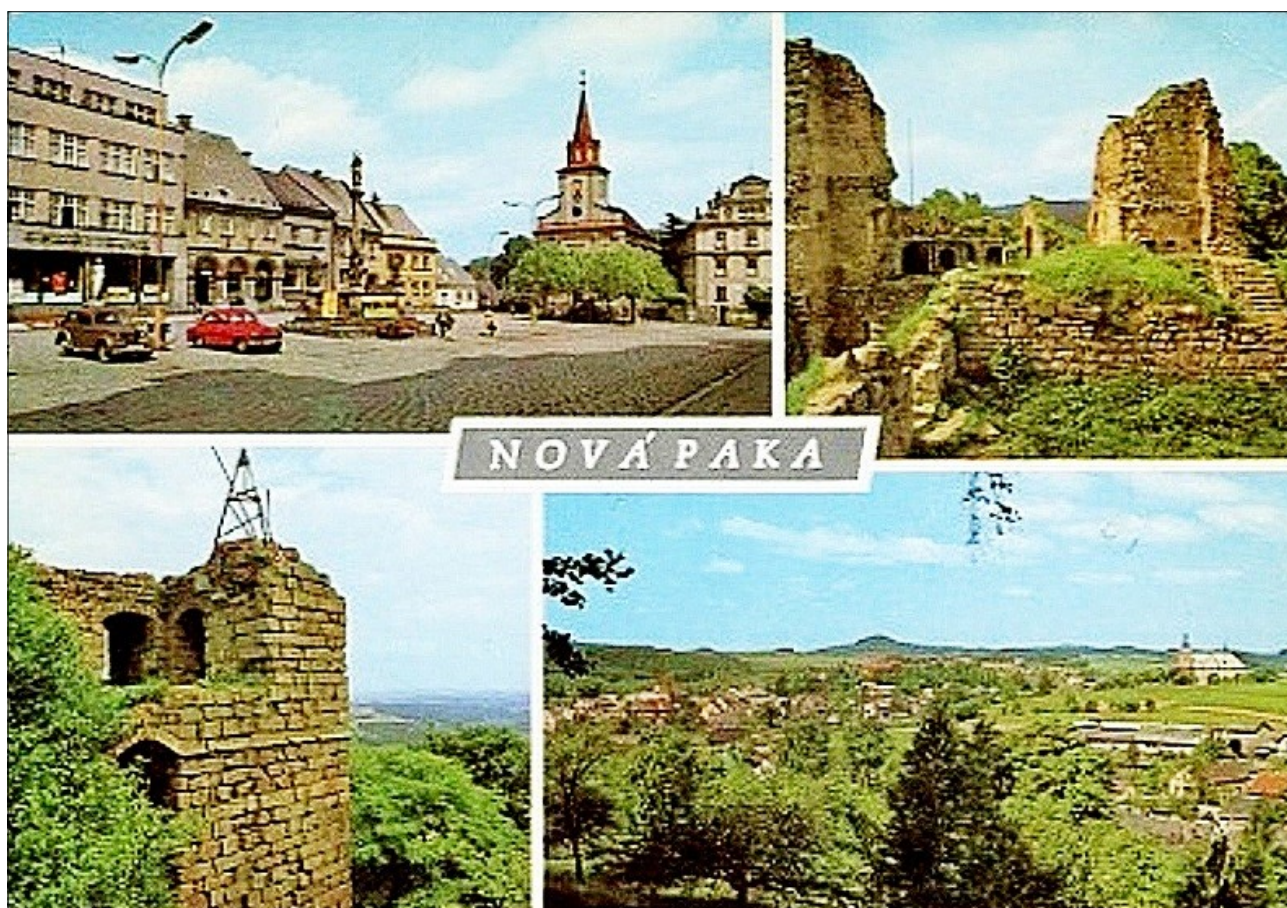
Sychrov. Z facebooku Jiřího Peterky

Semily. Z facebooku Štěpána Flekny

**Janské lázně, kolonáda. Fotografický umělecký ústav A. Lehman, Turnov.
Odesláno 1902. Ze sbírky Krkonošského muzea Jilemnice**

Nová Paka. Bez bližších údajů

- ♦ V předvečer 17. listopadu 2020 vyhlásilo město Mnichovo Hradiště veřejnou sbírku s cílem vybrat finance na pořízení Lavičky Václava Havla. Uplynuly přesně dva roky a v předvečer letošního 17. listopadu je tato originální připomínka Václava Havla a ideálů, které symbolizuje, na svém místě.

Mnichovo Hradiště rozšířilo řady českých i zahraničních měst, která se instalací Lavičky Václava Havla otevřeně přihlásila k odkazu prvního polistopadového prezidenta naší země. Mnichovohradišťská lavička je o to cennější, že o jejím pořízení nerozhodlo vedení města, ale několik desítek dárců ve veřejné sbírce. Toto umělecké dílo tak pro nás všechny jistě bude nejen trvalou připomínkou inspirativní osobnosti, jakou Václav Havel byl, ale v přeneseném významu také důkazem toho, že každý z nás je tvůrcem světa kolem nás.

Cílové částky veřejné sbírky – 250 tisíc korun na pořízení samotného uměleckého díla – se podařilo dosáhnout v listopadu 2021, v době, kdy se blížilo desáté výročí Havlova úmrtí. Mezi 58 dárci, kteří celkem vybrali 258 450 korun, jsou jednotlivci, rodiny, spolky i místní firmy.

Město získalo požehnání Dagmar Havlové, která umístění každé lavičky schvaluje, a rozhodlo o umístění lavičky v někdejších Tyršových sadech, v parku mezi dopravním terminálem a městským kinem.

V parku bude lavička navazovat na jen pár desítek metrů vzdálený pomník Obětem bojů za svobodu v letech 1914–1918, 1939–1945 a 1948–1989, u kterého si Mnichovo Hradiště připomíná státní svátky.

Celkové náklady na pořízení lavičky Václava Havla ve výsledku činí asi 370 tisíc korun. Dominantní část představují náklady na samotnou lavičku, kterou v li-

cenci vyrábí Petr Mader. Instalace sestává ze dvou kovových křesílek a kulatého stolku, jehož středem prorůstá strom. Součástí částky jsou i náklady na terénní úpravy (firma Saturn služby) a výsadbu zeleně (Těžex-Luboš Dvořáček). Lípa srdčitá prorůstající stolkem je darem Okrasné školky Agarden z nedaleké Bosně.

Slavnostní odhalení lavičky Václava Havla proběhlo ve čtvrtek 17. listopadu v 17 hodin. (Mnichovohradištsko.cz)

mladá boleslav

♦ Zastupitelstvo města Mladá Boleslav schválilo navýšení neinvestičních příspěvků příspěvkovým organizacím zřizovaných městem (základním školám a školním jídelnám, knihovně a divadlu) na pokrytí zvýšených nákladů spojených s navýšením cen energií v roce 2022. V případě knihovny a divadla navýšení bude pokrývat také navýšení platů, které je dáno vládním nařízením. Knihovně byl navýšen příspěvek o 438 tisíc na 12,912 milionu, divadlo si polepšilo o 1,17 milionu na celkových 28,337 milionu korun.

♦ Správa železnic informuje o výluce na železniční trati 064 *Mšeno - Mladá Boleslav - Lomnice nad Popelkou*, která bude probíhat v úseku Mladá Boleslav město - Dolní Bousov ve dnech 28. a 29. listopadu 2022 vždy od 7:00 do 17:00. Účelem výluky je kácení porostu u železniční trati a jeho svoz. Po dobu výluky budou vlaky nahrazeny náhradní autobusovou dopravou.

♦ Z historie Mladé Boleslavi: Návštěva Lídy Baarové u nás

I když před druhou světovou válkou neexistovalo v Mladé Boleslavi stále profesionální divadlo, i tak byl boleslavský divadelní život na výši. Za to mohli být obdivovatelé divadla vděční především spoustě ochotnických spolků v Mladé Boleslavi a divadelním společnostem, které do města jezdily na delší angažmá. Zájem obecnostva však časem začal upadat, a tak divadelní společnosti přišly s řešením. Zvaly na svá vystoupení známé herce z Národního divadla nebo z filmů. Stejným způsobem pracoval i ředitel jedné divadelní společnosti pan Jičínský, který pozval 9. ledna 1940 do Mladé Boleslavi filmovou herečku Lídu Baarovou. Avšak tentokrát to mělo dvojí účinek. Jedna část obecnostva byla nadšená, že uvidí naživo slavnou filmovou hvězdu, ale druhá část obecnostva, především studenti, byla rozhořčena. Lída Baarová totiž hrála řadu let v Německu, čímž byla považována za jakéhosi nepřitele.

Studenti tedy rozhlásili, že až Lída Baarová vstoupí na jeviště, tak jí vypískají. Samozřejmě se to doneslo i k řediteli Jičínskému, který 2 dny před vystoupením obcházel ředitele všech boleslavských škol a žádal je, aby svým studentům domluvili. Ředitelé sami nebyli spokojeni s jednáním studentů, takže jim vstup na představení přímo zakázali. Divadelní kancelář dokonce dostala zákaz

prodeje studentských lístků. Ředitele Jičínského spolu s řediteli škol si k sobě zavolal i místní hejtman Špalle s tím, že pokud se během vystoupení něco stane, pachatelé budou zatčeni a ředitel Jičínský přestane v Mladé Boleslavi vystupovat. V den představení se nechtělo nic nechat náhodě.

U všech vchodů do divadla stáli strážníci, policejní ředitel a komisař okresního úřadu přijeli do divadla v policejních vozech a v zákulisí byli schováni četníci. Představení začalo zvednutím opony a na jevišti stála sama Lída Baarová. Pár lidí začalo tleskat, na což se však z hlediště občas ozvalo syčení, ať pře-stanou. Mělo to však opačný účinek. Stále se k potlesku přidávalo více a více lidí, až se z toho stal mohutný aplaus. Představení nakonec proběhlo bez jakýchkoliv problémů a diváci byli s výkonem Lídy Baarové více než spokojeni. Důkazem oblíbenosti Lídy Baarové bylo to, že když se představení za dva dny opakovalo, bylo téměř ihned vyprodáno.

Jakub Procházka, Muzeum Mladoboleslavska, *Boleslavan*

za humny

♦ Archeologové na Grabštejně odkryli pozůstatky středověké zdi

Archeologové našli pod zemí na příhraničním hradu Grabštejn u Hrádku nad Nisou pozůstatky středověké obranné hradby široké dva metry. Pobořená byla na příkaz císaře Ferdinanda III. po třicetileté válce. O výsledcích archeologického průzkumu informovala Renata Tišerová z libereckého pracoviště Národního památkového ústavu.

Výkopy dělali archeologové při stavbě vodovodu a kanalizace v místech, kudy vede přístupová cesta na hrad. Nález zdi archeologové očekávali. „Věděli jsme, že v těchto místech probíhá stará fortifikační hradba,“ uvedla Tišerová.

Vykopat se jim nakonec podařilo dva metry širokou a tři metry vysokou hradební zeď. „Původně měla na výšku o mnoho víc metrů, ale po roce 1655 byl celý fortifikační okruh Grabštejna pobořen a to, co z něj zbylo, tak je dnes pod úrovní současného terénu,“ řekla archeoložka.

Původně gotický hrad ze 13. století, který byl v 16. století přestavěn na renesanční zámek, o svůj obranný val přišel před 367 lety na příkaz tehdejšího římského císaře Ferdinanda III. „Po skončení třicetileté války seznal, že Grabštejn je velmi dobře opevněná barokní pevnost a vyhodnotil ji jako potenciální riziko pro svou vládu, takže sem poslal italského architekta Pieroniho, který pořídil takzvaný Pieroniho plán v roce 1655 a na základě tohoto plánu došlo k poboření kompletní vnější fortifikace Grabštejna, aby nebyl pro tehdejší císařství velkým rizikem,“ dodala Tišerová.

Obranný val Grabštejna se stavěl postupně po několik staletí, jen při tomto výzkumu archeologové odhalili tři stavební vývojové fáze. „Zjistili jsme, že se tam od nejstaršího středověku přimyká mladší barokní hradba,“ uvedla Tišerová. Archeologové zároveň zjistili, že dnešní úroveň terénu je v tomto místě asi o metr výše než v polovině 16. století.

Ve výkopu objevili archeologové také zlomky keramiky, okenních terčíků, kovů či kostí. „Jsou tam i zajímavé věci jako naše oblíbené špendlíky, které se zdá, že jsou charakteristickým nálezem zde z Grabštejna, protože tolik nálezů špendlíků na jednom čtverečním kilometru jako tady na Grabštejně skutečně nikde jinde nemáme,“ řekla archeoložka. Nad důvody, proč jich tam při vykopávkách nalézají tolik, se podle ní mohou jen dohadovat.

Ve výkopu našli archeologové zřejmě i část dřevěného zábradlí, které lemovalo kočárovou cestu na hrad vybudovanou v 19. století rodem Clam-Gallasů.

„Posíláme ho na dendrochronologickou analýzu, abychom se ujistili, že je to skutečně ono,“ dodala Tišerová.

Příhraniční hrad Grabštejn je na skalnatém kopci nad obcí Chotyně. Poprvé byl zmíněn v listině z roku 1286, loňský archeologický průzkum na horním nádvoří ale potvrdil, že toto místo bylo osídleno mnohem dříve. Před výstavbou hradu tam bývalo raně středověké hradiště.

(Simona Knotková, Náš REGION, zdroj ČTK; foto Standa Huhu Sojka)

Podle slupků cibule, množství jeřabin a tuhových zásob zvěře, můžeme s vysokou mírou pravděpodobnosti konstatovat, že bylo hezké léto.

Marek Simon

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*